

Řecko-perské války

Aleš Mučka

Kdo s koho

■ **Perská říše**

- Dáreios I.
- Xerxés I.
- Artaxerxés I.

■ **Řecká poleis**

- Athény
- Sparta
- Helénský spolek
- Athénský (Attický, Délský) námořní spolek

Athény

- Od roku 510 př. n. l. se volí každoročně 10 stratégů, kteří se při velení v poli střídají
- Do roku 487 př. n. l. spadají pod jednoho z archontů (zrušeno díky volbě losem)
- Stratég je volen za svou fýlu a vede její oddíl hoplítů

Sparta

- Sněm mužů starších třiceti let (*appela*) předkládá návrhy třicetičlenné radě (28 starších šedesáti let čili *gerontes* a 2 králů)
- Titul králů se dědí ve dvou starobylých rodech – Agiovcí a Eurypóntovci
- Králové velí armádě a mají nejvyšší kněžské a soudní pravomoci
- Spartské území obývají *Lakedaimoňané* (Spart'ané a perioikové) a *heilóti*

Peloponéský spolek

- Spolek téměř všech poleis na Peloponésu vytvořený výboji Sparty na přelomu 7. a 6. století př. n. l. bez Argosu a Achaie
- Zakládající členové: Sparta, Korint, Élida a Tegea
- Společné orgány: Shromáždění Spartánů a Kongres spojenců
- Žádné poplatky a daně, požaduje se třetina armády v době války
- Rozpad spolku po roce 338 př. n. l.

Cesta k válce

Kdo za to může?

- Mezi léty 500/499 př. n. l. začíná tzv. Iónské povstání (tyran Aristagoras ve městě Milét)
- Pomoc posílají pouze Athéňané (20 lodí) a Eritrejští
- Povstalci na hlavu poraženi v bitvě u ostrova Ladé roku 494 př. n. l.
- Záminka pro Dárea I. k útoku na Řeky

První peská invaze

Peršané za humny

- Perský vojevůdce Mardonius dobývá roku 492 př. n. l. zpět Thrákii a podrobuje si Makedonce (někdy jako 1. perská invaze)
- Roku 490 př. n. l. útočí na Athény
- Na přelomu srpna a září Peršané poraženi v Bitvě u Marathónu a ustupují

Bitva u Marathónu

Peršané

- Artafernés a Dátis
- Síly: asi 20 000 pěšáků a 1 000 kavaleristů
- Ztráty: 6 400 padlých a 7 lodí (moderní odhad 4 000 – 5 000 mrtvých)

Řecká poleis

- Kallomachos a Miltiadés
- Síly: 10 000 Athéňanů a 1 000 Platajců
- Ztráty: 192 hoplítů (moderní odhad 1 000 – 3 000 mrtvých)

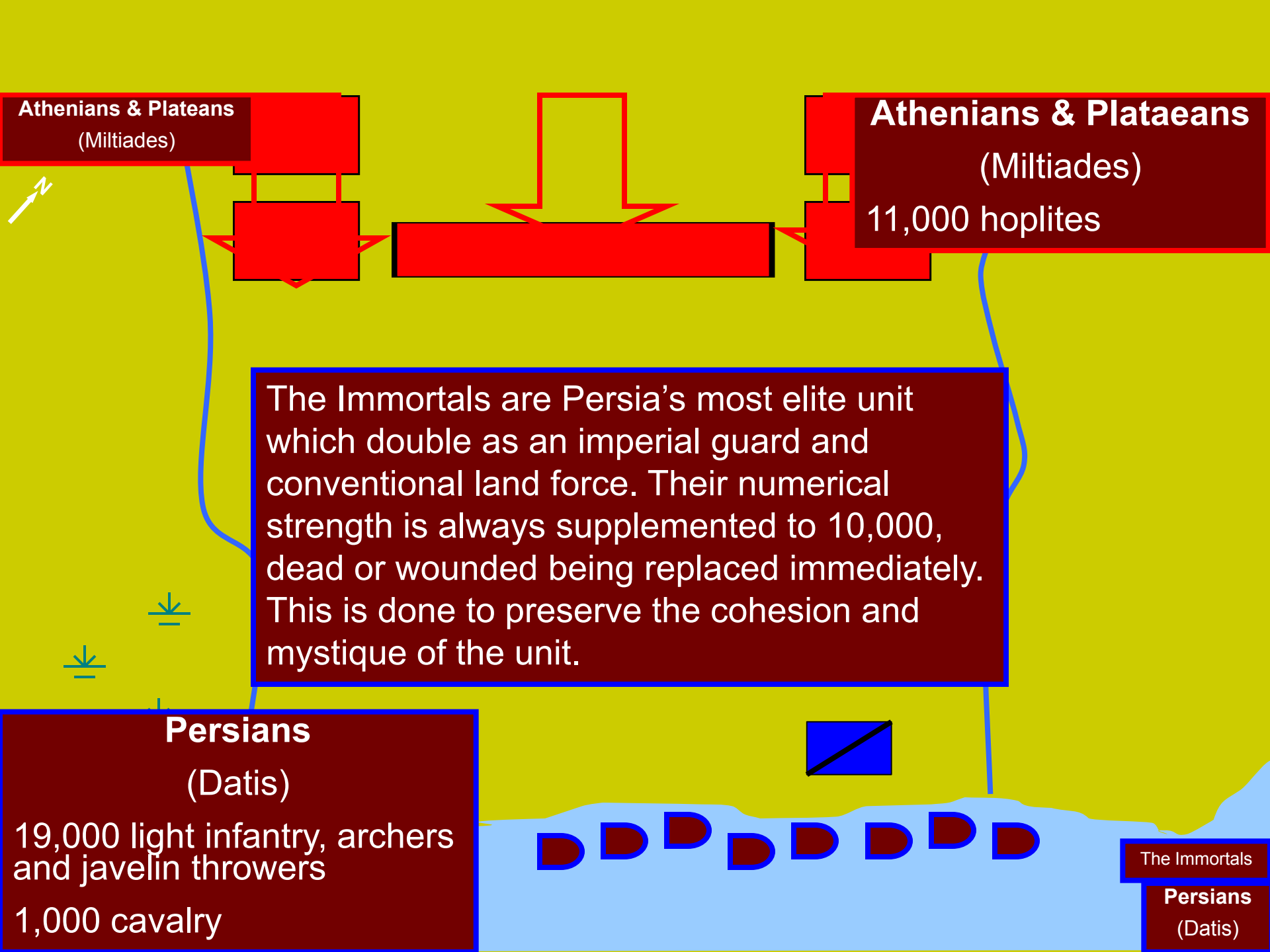
Athenians & Plataeans
(Miltiades)

Athenians & Plataeans
(Miltiades)
11,000 hoplites

The Immortals are Persia's most elite unit which double as an imperial guard and conventional land force. Their numerical strength is always supplemented to 10,000, dead or wounded being replaced immediately. This is done to preserve the cohesion and mystique of the unit.

Persians
(Datis)
19,000 light infantry, archers and javelin throwers
1,000 cavalry

The Immortals
Persians
(Datis)

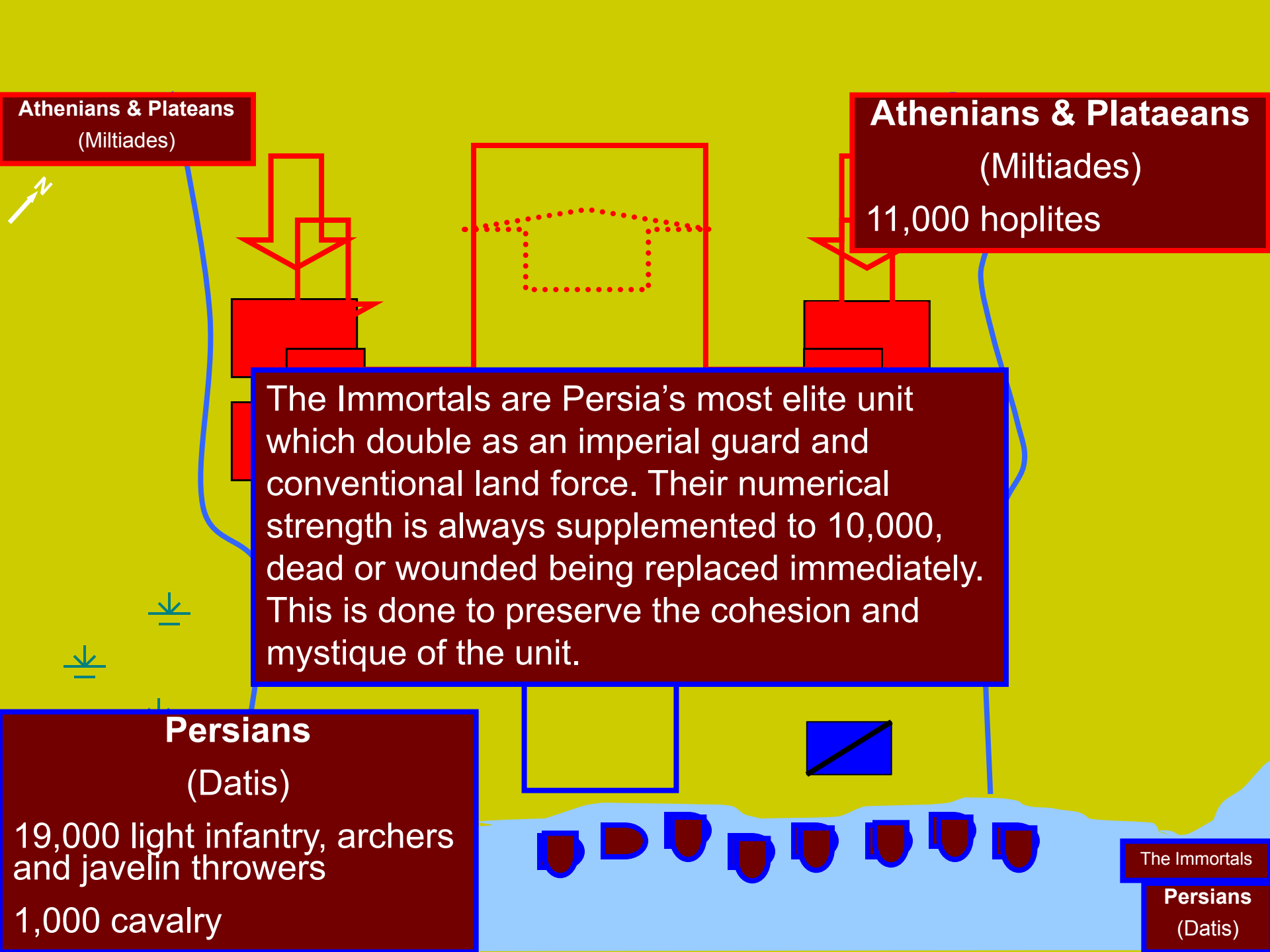
Athenians & Plataeans
(Miltiades)

Athenians & Plataeans
(Miltiades)
11,000 hoplites

The Immortals are Persia's most elite unit which double as an imperial guard and conventional land force. Their numerical strength is always supplemented to 10,000, dead or wounded being replaced immediately. This is done to preserve the cohesion and mystique of the unit.

Persians
(Datis)
19,000 light infantry, archers and javelin throwers
1,000 cavalry

The Immortals
Persians
(Datis)

Rychle zpět do Athén

- Peršané se nevzdávají
- Řekové se včas vrací do města
- Marathónský běh (Feidippidés)

Druhá perská invaze

Peršané se nevzdávají

- Roku 481 př. n. l. se některé řecké obce spojují ve městě Isthmu do Helénského spolu
- Nový perský král Xerxés organizuje roku 480 př. n. l. další výpravu proti Řekům
- Pozemní bitva u Thermopyl a námořní bitva u Artemisia – Peršané prorazili (srpen/září)
- Řekové je odráží v námořní bitvě u Salamíny (480 př. n. l.) a pozemní bitvě u Platají (479 př. n. l.)
- Perské loďstvo je definitivně zničeno v bitvě u Mycale (479 př. n. l.)

Bitva u Thermopyl

Peršané

- Xerxés I. a Mardonios
- Síly: 70 000 – 300 000 (moderní odhad)
- Ztráty: 20 000 mrtvých (Hérodotos)

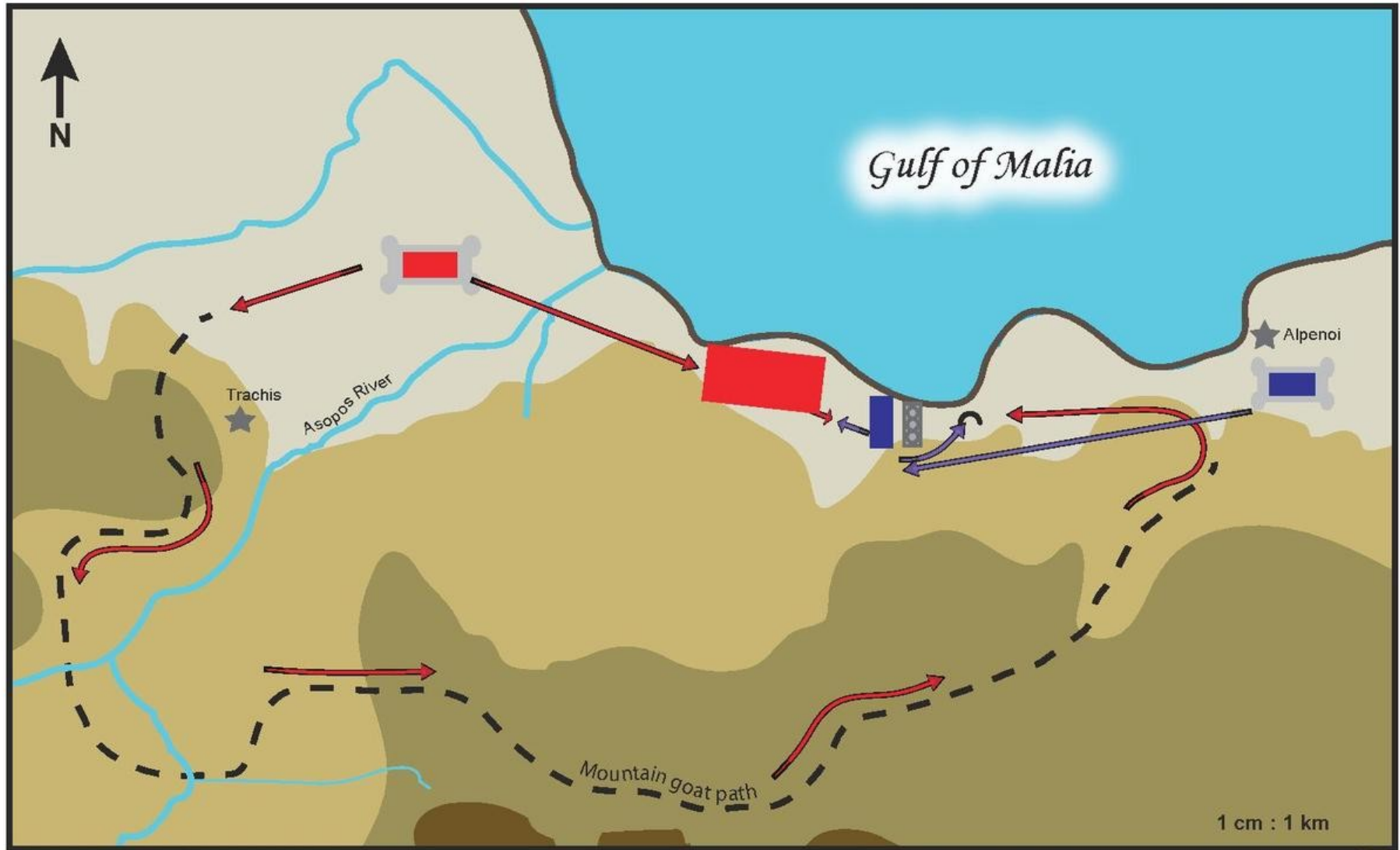
Helénský spolek

- Leonidás a Demofilos
- Síly: 4 000 – 7 000 hoplítů
- Ztráty: 4 000 mrtvých (Hérodotos) včetně 300 Spartánů, 900 heilótů, 700 Thespijců, 400 Thébanů

The Battle of Thermopylae, 480 B.C.

- Allied Greek camp
- Allied Greek forces
- Allied Greek movements
- Persian camp
- Persian Forces
- Persian movements
- Phocian wall
- Town
- Hill of the last stand

- Increasing elevation
- Lowest (Ground level/passable)
- Impassable
- Highest

Bitva u Artemisia

(7.8./8.9. – 10.9. 480 př. n. l.)

Peršané

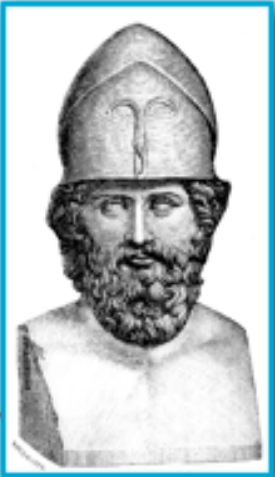

- Artemisia I.
- Síly: asi 800 lodí
- Ztráty: cca 200 lodí

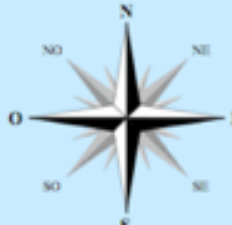
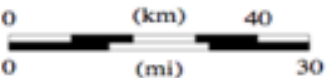
Helénský spolek

- Eurybiadés a Thémistoklés
- Síly: asi 280 lodí
- Ztráty: cca 100 lodí

La bataille des Thermopyles
 et les mouvements vers Salamine
 et Platées, 480 avant J.-C.

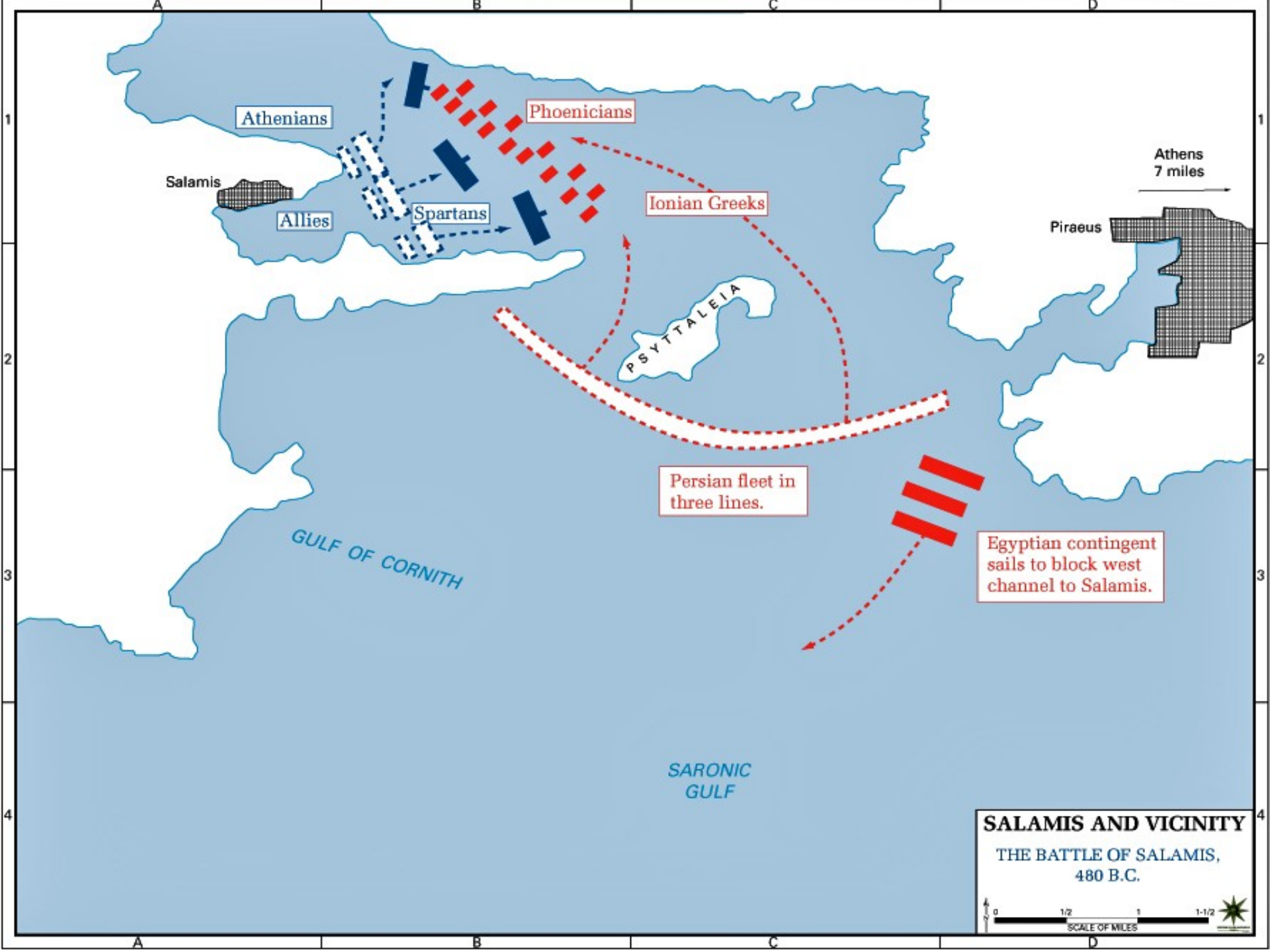
Bitva u Salamíny

Peršané

- Xerxés I.
Artemisia I.
- Síly: okolo 900 lodí
- Ztráty: přes 200 lodí

Helénský spolek

- Eurybiadés a
Thémistoklés
- Síly: asi 380 lodí
- Ztráty: 40 lodí

Athenians

Phoenicians

Salamis

Allies

Spartans

Ionian Greeks

PSYTTALEIA

Athens
7 miles

Piraeus

Persian fleet in
three lines.

Egyptian contingent
sails to block west
channel to Salamis.

GULF OF CORNITH

SARONIC
GULF

SALAMIS AND VICINITY
THE BATTLE OF SALAMIS,
480 B.C.

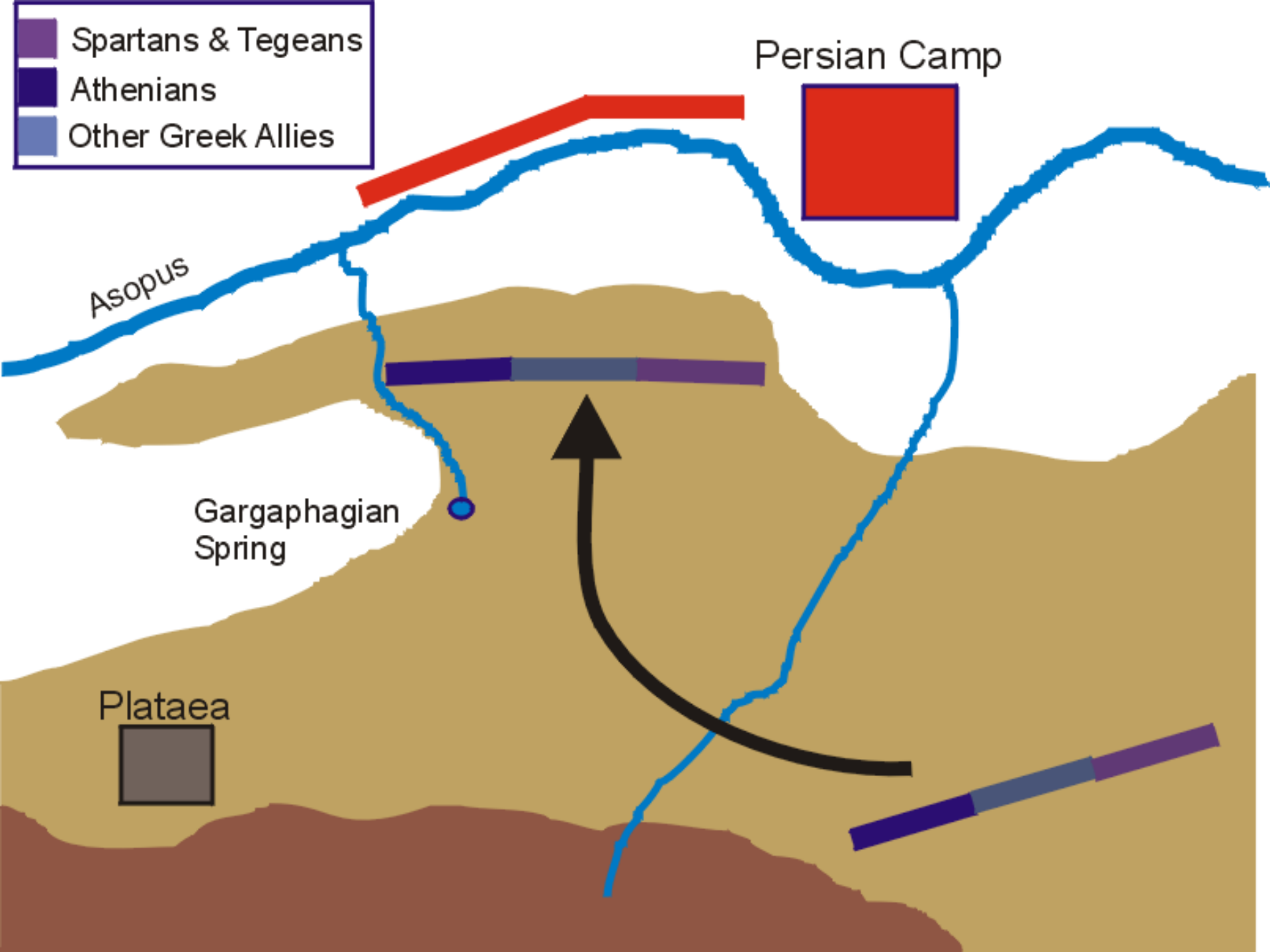
Bitva u Platají

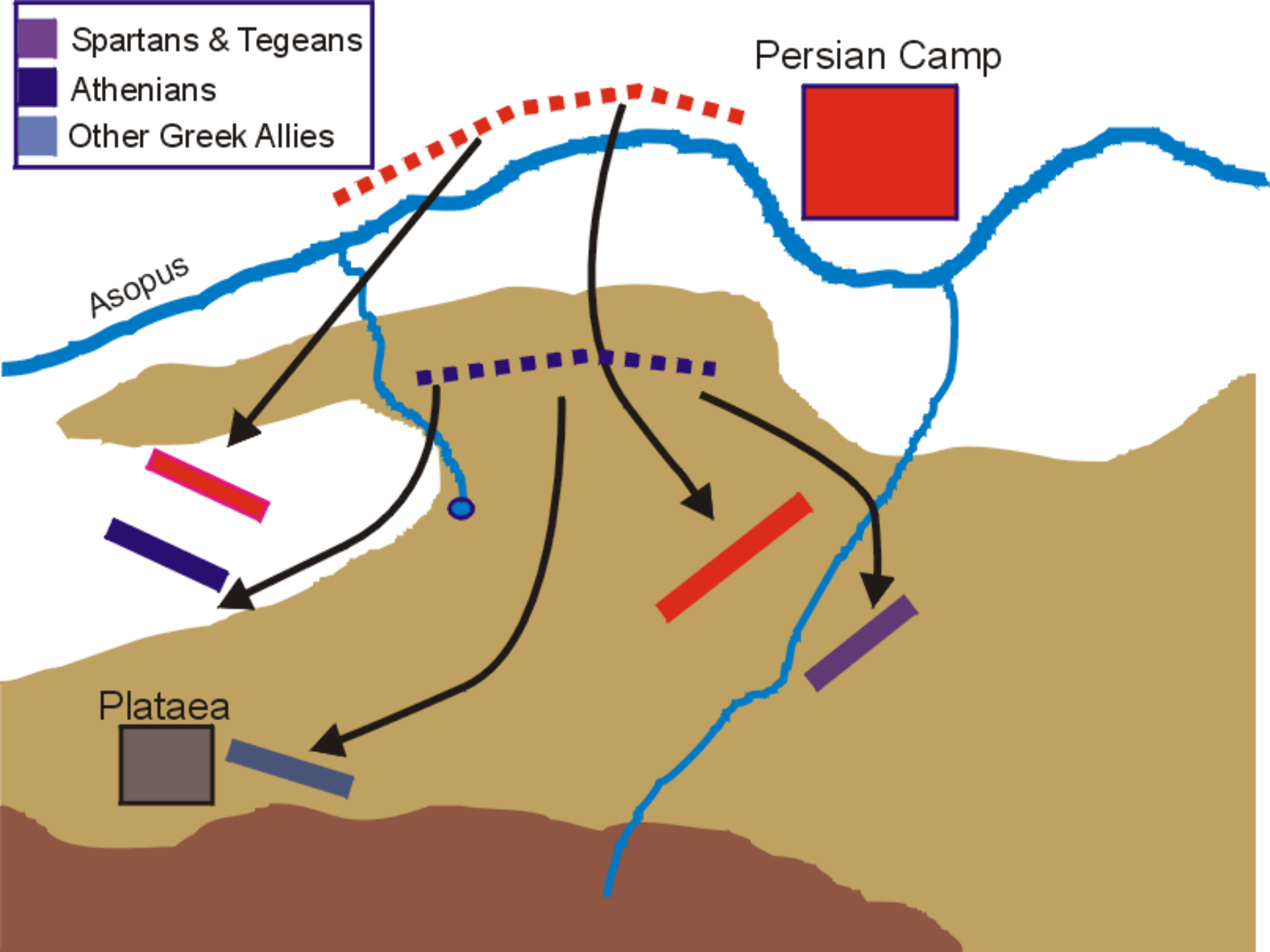
Peršané

- Mardonius
- Síly: cca 120 000
- Ztráty: asi 20 000

Helénský spolek

- Pausanias
- Síly: 30 000 – 80 000
- Ztráty: 10 000

Bitva u Mykalé

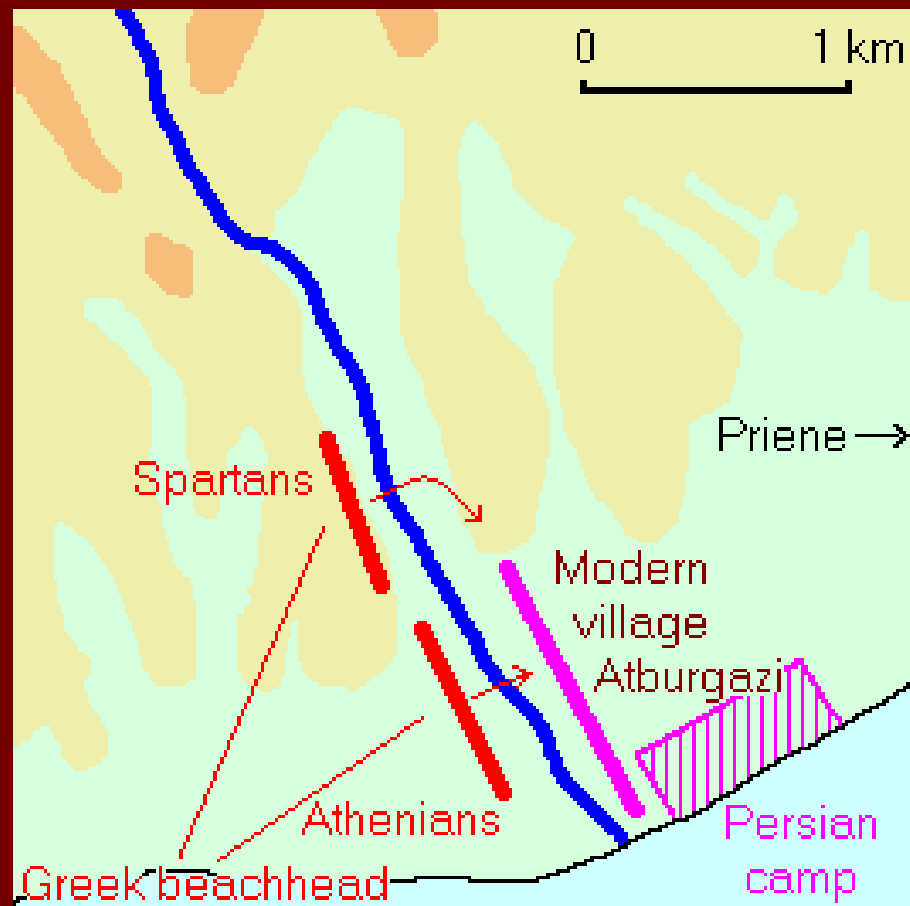
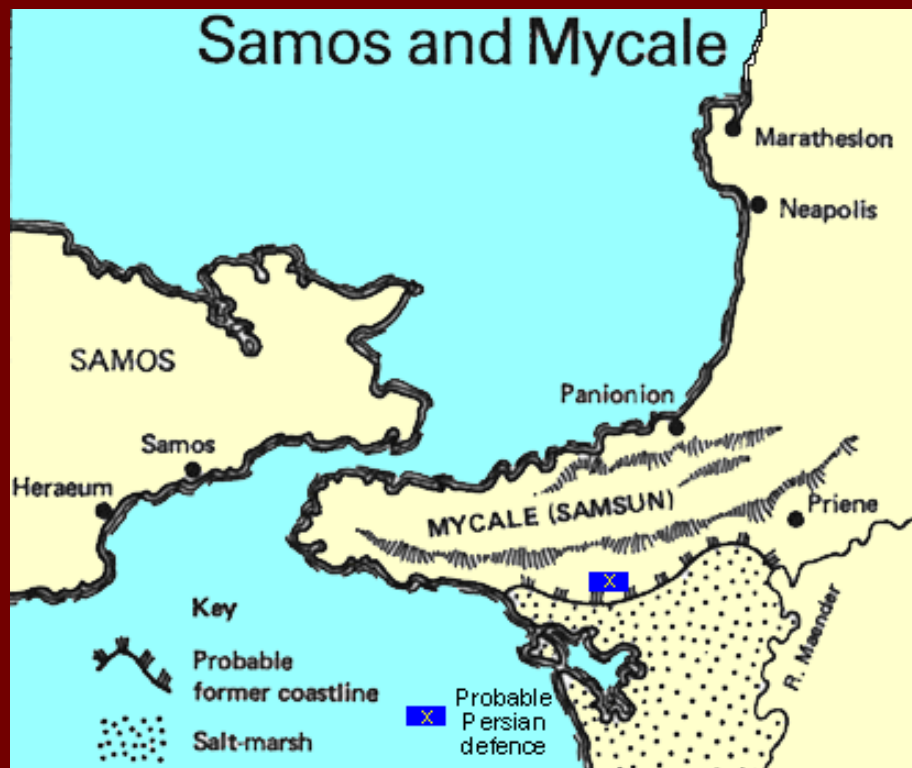
Peršané

- Léotychidas II.
- Síly: 100 – 250 lodí
40 000 mužů
- Ztráty: vysoké a neznámé

Helénský spolek

- Artaýntes
- Síly: 300 lodí
60 000 mužů
- Ztráty: vysoké a neznámé

Poslední velká porážka Peršanů

Athénský (Délský) námořní spolek

- Zakládá jej asi 150 řeckých obcí po odražení perské invaze v roce 478 př. n. l.
- Jeho cílem je osvobodit všechny řeky v Malé Asii
- Pokladnice spolku je uložena na ostrově Délos, ale dominantní postavení zaujímají Athény
- Sparta se nikdy nestává členem a vede proti Athénám tzv. První peloponéskou válku (460 – 445 př. n. l.)

Akce proti Peršanům

- Obléhání perských základen na pobřeží Malé Asie a jejich dobývání (Bitva na řece Eurymédont 469/466 př. n. l.)
- V roce 460 př. n. l. posílají Řekové lodě na pomoc Inarově povstání v Egyptě, ale jsou roku 454 př. n. l. poraženi u Mendesia
- Roku 450 př. n. l. se Řekové vylodí pod velením Kimóna na Kypru a poráží Peršany na Souši i na moři u Salamíny

Thrace

Byzantium

Eion, 475 BC

Chersonesos, 463 BC

Thasos, 475 BC

Greece

Skyros, 475 BC

Athens

Karystos, 474 BC

Naxos, 469 BC

Ionia

Eurymedon, 466 BC

Cilicia

40° E

Syria

Salamis, 450 BC

Cyprus

Kition, 451 BC

Phoenicia

30° N

Cyrene

Libya

Pampremis, 460 BC

Memphis, 459 BC

Egypt

Mendesium, 454 BC

Prosopis, 455 BC

Kalliův mír

- Dodnes o něm historikové vedou debaty
- Po námořní bojích na Kypru v roce 450 př. n. l. jsou Řekové i Peršané vyčerpáni
- Bohatý athénský politik Kallius vyjedná v Susách mír s Peršany v roce 449 př. n. l.
- Řecké obce v Malé Asii získávají autonomii a Řekové opouštějí Kypr a Egypt

Důsledky Řecko-perských válek

- Sparta a Athény soupeří o hegemonii nad ostatním řeckými poleis
- Do jejich sporů se především finančně vměšuje Persie, která tak získává zpět ztracené území v Malé Asii
- Oslabené Řecké městské státy a Perskou říši nakonec dobývají Makedonští králové

MILTIADE 490 av.J. C.

CHOCOLAT GUERIN BOUTRON

Děkuji za pozornost

Prostor pro dotazy

CÉLÈBRE GÉNÉRAL ATHÉNIEN VAINQUEUR DE MARATHON

5

